

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

Віра Нанівська: Публічна політика – виклик для нової влади

Система державної влади України досі спирається на адміністративно-командні принципи, які в умовах свободи слова та політичної конкуренції лише перешкоджають розвитку країни та підривають довіру до політичного керівництва. Секрет успішності урядів демократичних країн не тільки в моральних якостях лідерів, а й у принципово іншому способі ухвалення політичних рішень, який отримав назву “публічна політика”. Україні необхідно змінити систему державного управління і провести відповідне навчання державних службовців. Про це говорила на перших президентських слуханнях “Виклики, породжені свободою” директор МЦПД Віра Нанівська

Через двері Майдану Україна увійшла в новий світ – світ політичної свободи. І виявилось, що ми не знаємо, як жити в цьому світі. Два суспільні актори демократії – влада та громадянське суспільство – залишаються радянськими, тобто диктують і вимагають виконання, не беручи на себе відповідальність за повний і тривалий процес підготовки та супроводження рішення до його виконання. Невдачі завжди перекладаються на “ворогів” або на українську недолугу ментальність.

Колишній Прем’єр-міністр Нової Зеландії сказав колись, що має лише одну пораду для політичного лідера, який виграв вибори: будь-що втримувати стратегічну функцію і пам’ятати, що найбільшими ворогами в цьому завданні є власна команда, інституційна конкуренція в уряді та засоби масової інформації. І це в Новій Зеландії – взірці демократичного порядку і доброчесності!

Ці слова водночас відраджують і шокують. Шокує дисонанс з нашими уявленнями про демократію, з нашими радянськими мріями про демократичне райське щастя і дуже неприємне усвідомлення, що такої демократії нема і ніколи не буде. Відраджує те, що і демократичні уряди не мають якоїсь спеціальної правильної ментальності, що це такі самі люди, як ми, з точно такими самими інстинктами і проблемами. Різниця лише в тому, що вони приймають свою реальність і працюють з тим, що мають. А що маємо ми і як собі із цим даємо раду?

Помаранчева революція перемогла для кожного українця. Нині ніхто не боїться влади. Усі політичні сили живуть за законами свободи, вибореними на Майдані. Ми – вільні, наші політичні лідери всіх

кольорів – вільні. Однак не змінилися умови щоденного життя.

“Помаранчева” влада прийшла в уряд з політичною волею до відкритості і реформ. Від радикальності і стратегічної точності перших кроків нового уряду дух захоплювало. Одним ударом знешкодити найбільшу корупцію в податкових пільгах і на митниці та ліквідувати нестерпну злиденність було безумовно бездоганною концепцією.

На жаль, політична воля до радикальних реформ не була забезпечена аналізом наслідків для всіх, кого зачепили реформи, політичне керівництво уряду не мало жодного аналізу позицій усіх зацікавлених сторін, не було проведено публічних консультацій із цими зацікавленими сторонами.

Ухвалення таких непідготованих, інформаційно незабезпечених рішень завдало великої шкоди суспільству та підірвало довіру до самих політиків.

Чи спроможна була чинна урядова інформаційно-аналітична система забезпечити ефективні політичні рішення в умовах свободи слова та відкритої політичної конкуренції? Ні. Чи розумів новий уряд цю проблему? Ні, зовсім не розумів. Політична готовність до відкритості нової влади не призвела до реформи функціонування уряду, до зміни непрозорих процедур ухвалення рішень, а вилилася лише в телевізійну присутність лідерів, які виголошують важливі політичні рішення в прямому ефірі як новорічні сюрпризи.

Таким чином, стратегічно важлива проблема – неусвідомлення причини функціональних невдач нової влади. Уся вина і відповідальність перекладається

на саботаж політичних конкурентів і серед своїх, і серед чужих. І нема навіть мови про нагальну потребу реформування урядової машини ухвалення рішень. А також про створення нових професій у державній службі: аналітик державної політики, координатор державної політики, менеджер державної політики, фахівець з питань консультацій із зацікавленими сторонами. Нам треба не людей міняти, а систему, і людей навчати.

Я стверджую, що ми маємо гостру інтелектуальну недостатність влади щодо завдань, змісту та технології демократичних перетворень.

Тим часом наростає активність і нетерпіння головного героя революції – громадянського суспільства, яке намагається активно співпрацювати з владою. Ці намагання створюють лавиноподібний тиск: Президент і уряд завалені зверненнями громадян, організовуються гарячі лінії, створюються громадські ради. Проте неререформована командно-адміністративна урядова машина не має механізмів взаємодії з громадськими представниками груп інтересів. Влада не випускає жодного публічного документа про свої наміри, плани, аргументи щодо державної політики, крім ще радянських указів, постанов і законопроектів. Суспільству і владі гостро потрібні Зелені та Білі книги чи будь-які інакше названі публічні документи про зміст державної політики, що становитимуть основу для змістовного суспільного діалогу.

Відсутність очевидного прогресу призводить до накопичення негативної соціальної енергії. Тиск щодо співпраці переходить у тиск нищівної критики та розчарування. І знову виноку – українська ментальність.

Мушу з прикриття визнати, що ми, громадські організації, так само, як і уряд, не робимо своєї справи, всю свою енергію викладаючи в написання законопроектів, які не спираються на жодну вже прийнятну державну політику, у вимоги та моніторинги без жодного аналізу причин і наслідків, або кричимо, що все неправильно, а треба правильно (це я про себе) замість того, щоб робити повноцінні інформаційні кампанії щодо конкретних питань державної

політики, які нас турбують. Ми не робимо повноцінного аналізу державної політики, не показуємо, яку ціну суспільство платить за неправильне рішення або за неприйняття рішення. Ми не ведемо перед у публічній політиці.

Висновок: публічна політика – це просто здоровий глузд. Його не можна запровадити формальними частковими поправками до повністю абсурдної машини державного управління, яка існує нині. Вона вибудовувалася за радянських часів на репресіях, а зараз працює суто на ручному управлінні. Те, що віджило свій вік, треба поховати. І взяти все, що ми хочемо, в нашу дорогу в майбутнє, а минуле нарешті залишити минулому.

Утім, мені хочеться бути не конструктивно-критичною, а просто щасливою тим, що Бог

дав нам всі ці випробування, що ми мали урядові кризи, які є найкращим способом прискореного демократичного навчання, що попереду вибори і всі працюють день і ніч, аби їх виграти. Що “помаранчева” влада ні на йоту не відступила від цінностей демократії, не маючи жодної адміністративної підтримки. І нині все тримається на Президентіві, який жодного разу не схибив у головному. Побажаємо йому сили духу та здоров'я.

Дякую за увагу. ■

Віра Нанівська очолює Міжнародний центр перспективних досліджень з 1997 року. Відомо як людина, яка активно сприяє процесу вироблення державної політики та проведенню адміністративної реформи, формуванню громадянського суспільства і розвитку неурядових організацій в Україні.

Скасування поправки Джексона–Веніка не поліпшить умови для українського експорту до США

Ініційований Сенатом США законопроект про скасування поправки Джексона–Веніка щодо України практично не змінить умови торгівлі між обома країнами, адже де-факто ця поправка не діє впродовж багатьох років, – вважає економіст Міжнародного центру перспективних досліджень Олексій Бінов.

Поправка Джексона–Веніка, окрім іншого, забороняє надавати відповідним країнам постійний режим нормальних торговельних відносин (NTR, аналог режиму найбільшого сприяння). За незастосування такого режиму максимальний розмір ставки ввізного мита для відповідних країн зростає з 30% до 90%.

Від 1997 року Президент США щорічно відновлює застосування режиму NTR щодо України. Тому зі скасуванням поправки – а для цього ще потрібне ухвалення відповідного рішення Палатою представників і його підписання Президентом США – потенційні можливості американського ринку для українських експортерів суттєво не поліпшаться.

Поправка Джексона–Веніка також передбачає обмеження на видачу кредитів американським експортерам від кількох державних установ, зокрема Експортно-імпортного банку. Тому її скасування безпосередньо поліпшить умови для американських компаній, які хочуть експортувати продукцію чи інвестувати до України.

Як записатися?

Якщо ви готові зараз чи згодом пройти нашу інтернатуру, прочитайте відповіді на часті запитання щодо інтернатури за адресою <http://www.icps.com.ua/internship/> та надішліть Євгенові Шульзі на адресу електронної пошти yshulha@icps.kiev.ua українською або англійською мовами:

- CV або документ іншої форми, з якого буде зрозуміло ваш фах, досвід, успіхи в навчанні та роботі, які допоможуть вам впоратися з нашими завданнями.
- Супроводжувальний лист, з якого ми дізнаємося, який саме напрям роботи в МЦПД ви обираєте для себе і як плануєте її виконувати, яка інформація і скільки часу вам для цього знадобиться.

Якщо ви саме той кандидат, Євген вам скаже, коли прийти на співбесіду.

МЦПД запрошує на практику

У МЦПД запроваджено програму регулярних стажувань. Ми допоможемо здобути перший досвід роботи, пройти виробничу практику або урізноманітнити свій досвід роботою в нових умовах над цікавими проектами. Натомість ми пропонуємо застосувати ваші знання в таких сферах: маркетинг, інтернет, зв'язки з громадськістю, управління кадрами, дослідження. До 19 грудня ми приймаємо заявки на зимову інтернатуру, яка почнеться у січні і триватиме кілька місяців

Кого ми шукаємо

Якщо ви бакалавр або спеціаліст останнього року навчання, магістр першого або другого року навчання, аспірант чи докторант, який на “добре” і “відмінно” вивчив соціальні науки і готовий застосувати теорію на практиці, прекрасно володіє англійською і може це довести і усно, і письмово, говорить і пише літературною українською мовою, не потребує додаткового навчання програмам MS Office, швидше ніж за хвилину знаходить інформацію про автора слів і мінімум двох виконавців пісні “Із янголом на плечі” – читайте далі, які напрями роботи ми пропонуємо.

Напрямок “Маркетинг”

Аналіз маркетингової політики МЦПД і надання рекомендації щодо її поліпшення, пошук нових клієнтів для публікацій і досліджень МЦПД в Україні та за кордоном, поради щодо рекламної політики МЦПД. *Додаткові вимоги до кандидата:* знання або невеликий досвід у перелічених сферах.

Напрямок “Інтернет”

Розроблення кампанії популяризації інтернет-сторінки МЦПД, створення серії рекламних банерів, створення концепції та реалізація інтранет (внутрішньої) сторінки МЦПД. *Додаткові вимоги до кандидата:* розуміння, як працює інтернет, знання мов програмування і

розмітки текстів, навички роботи з комп'ютерною графікою.

Напрямок “Зв'язки з громадськістю”

Аналіз інформаційної присутності МЦПД у ЗМІ (масив статей надаємо), написання статей і заміток про поточні події МЦПД і результати досліджень, допомога в організації публічних заходів. *Додаткові вимоги до кандидата:* вміння аналізувати інформацію в усіх можливих розрізах, вміння писати, відрізняти цікаву читачам інформацію від нецікавої.

Напрямок “Управління кадрами”

Поради щодо запровадження ефективної системи управління кадрами в МЦПД, допомога у створенні підручника правил і процедур МЦПД, документуванні операційних процесів. *Додаткові вимоги до кандидата:* освіта за фахом або добре володіння темою.

Напрямок “Дослідження”

Пошук та узагальнення інформації, написання аналітичних звітів, дослідження самостійно обраної теми в одній зі сфер роботи МЦПД: економічна політика, політичний аналіз, реформа державного управління, європейська та євроатлантична інтеграція, місцеве самоврядування та розвиток неурядових організацій, охорона здоров'я та ВІЛ/СНІД, освітня та наукова політика. *Додаткові вимоги до кандидата:* немає.

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеним до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу marketing@icps.kiev.ua, тел. (044) 484-4410, факс (044) 484-4402. Архів **вісника центру** зберігається за адресою <http://visnyk.icps.kiev.ua/> Редактор **вісника центру** Євген Шульга (shulha@icps.kiev.ua), тел. (044) 484-4400. Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.